

УДК 340.5(477)

I.C. МАЙК, Львівський державний університет внутрішніх справ

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ У ПОРІВНЯЛЬНОМУ ПРАВознавстві

Ключові слова: правова система, національна правова система, структура, синергетика, синергетичний підхід, самоорганізація, порівняльне правознавство

Зміна стану національної правової системи України відбувається самоорганізовано. Національна правова система України просувається поетапно по самовизначеному шляху розвитку. Для забезпечення сприятливих обставин під час розвитку національної правової системи застосовується синергетика. При цьому береться до уваги інформація про умови існування національної правової системи України і характеристика кожного її складового елемента станом на сьогодні, а також визначається ціль, заради досягнення якої здійснюються певні зміни. Заради вдалого досягнення мети слід розглянути національну правову систему України з точки зору синергетики та проаналізувати кожен із ймовірних варіантів її подальшого розвитку, застосувавши синергетичний підхід у порівняльному правознавстві.

Значний внесок у визначення основних концепцій порівняльного правознавства та до аналізу синергетики здійснили такі вчені, як: Р. Давід, К. Цвайгерт, Р.Г. Баранцев, В.Є. Войцехович, Дамірлі Мехман Алішах огли, І.С. Кривцова, І.Р. Пригожин, І.М. Ситар, С.С. Сливка, Г. Хакен тощо. Звідси, метою даної статті є обґрунтовано довести, що насправді можливо подолати існуючі у межах національної правової системи України про-

блеми та створити умови, сприятливі для її подальшого розвитку, завдяки застосуванню синергетичного підходу у порівняльному правознавстві.

Співвідношення між різними законами, кодексами, постановами Кабінету Міністрів України, які взаємообумовлені, забезпечують такий стан національної правової системи України, коли все виконується за точно визначеними правилами, згідно певних вимог. Представники різних політичних сил по-різному намагаються забезпечити краще становище громадян у державі, вносячи зміни до законів та приймаючи нові нормативно-правові акти. Заради вирішення кожної суспільно-політичної проблеми згущуються протилежні за поглядами громадські сили, політичні діячі, правові аналітики, представники різних гілок державної влади. Реальне протистояння об'єднує їх усіх, адже вони прагнуть досягти спільної цілі – задовольнити потреби, вимоги громадян держави. В Конституції України стверджується, що в Україні визнається та діє принцип права (ст.8) [1, с.324; 2, с.4]. Спостерігається оновлення законодавства України, однак швидкість їх вступу в силу не завжди відповідає потребам суспільства. Інколи законодавча база України не відповідає вимогам громадськості та стандартам Європейського права. Загалом національне законодавство слід уподібнювати до іноземного аналога, враховуючи особливості мислення громадян держави¹, проте стан рівноваги у національній правовій системі України досягається самостійно, відмежовано від зовнішнього впливу. Однією з її рис є незбалансованість. Варіанти поведінки національної правової системи України, як правило, визначаються різновидами співпраці з іноземними державами. Без сумніву, національна правова система України повинна бути стійкою до зовнішніх факторів впливу [3, с.149, 237]. Проте, саме надзвичайно швидкий розвиток

¹ Пункт 1 ст.9 Конституції України: Кожна нація має власний менталітет [2, с.10].

національної правової системи України спричиняє еволюційну кризу – величина прийнятих протягом певного періоду часу правових документів необмежено зростає. Це призводить до нестабільності – спостерігається її рух до нестійкого стану [4, с.180]. Поєднання як мінімум двох правових підсистем та багатьох безпосередньо дотичних до них підсистем у межах національної правової системи забезпечують самоорганізовану взаємодію її елементів [5]. Як правило, кожна національна правова система зазнає змін, розвивається під впливом адміністративних рішень. У результаті переміни впливу навколишнього правового середовища національна правова система в декотрих критичних точках може самоорганізовано переходити у новий стан, що вирізняється більш високим порядком чи структурою. До речі, відкрита національна правова система України поєднує водночас законотворчо-інформаційну та інформаційно-законотворчу сутність. Її законотворчо-інформаційний зміст виражається в обслуговуванні законотворчої основи правової системи в межах внутрішнього і зовнішнього правового середовища, а також у контролі за потоками інформації у просторі Всесвіту. Інформаційно-законотворчий сенс правової системи розкривається у реалізації інформаційних функцій, забезпечуючи зв'язок між її окремими складовими частинами. Зафіксовано обопільне поєднання законотворчої та інформаційної основ правової системи. Інформаційний зміст формує правову систему зі стандартних сукупностей законотворчих даних. Таким чином, національна правова система України самостійно закономірно еволюціонує.

Зауважимо, що у структурі національної правової системи України зараз спостерігається утворення моментів нестійкості, пов'язаних із вибором шляхів подальшого розвитку. Їх є декілька. Слід відзначити, що зовнішні фактори (міжнародне право) завдають напрям руху національної правової системи України [6]. При зміні державного керівного параметра національна правова система України, поступово втрачаючи стійкість, пе-

реходить з одного стану в інший (спрямованість до ЄС замінюється рухом до Росії) [7, с.306]. Між іншим, реально є перспектива інтеграції правової системи України у європейський правовий простір. Держава-партнер змінюється після зміни влади в державі. Правова система стає нестійкою, вона намагається уподібнитись до правової системи новообраної держави-партнера.

Таким чином, національна правова система України в декотрих критичних точках може переходити у новий стан, що вирізняється більш високим порядком чи структурою. Вона характеризується високим рівнем складності та наявністю у ній великої кількості елементів, поєднаних за характером ймовірності, безперервно зазнає змін, удосконалюється, піддається зовнішньому впливу [8, с.361]. На її дії також впливають ідеологічна, політична і економічна системи. Загалом національна правова система України намагається самоорганізовано досягти заздалегідь визначеної цілі. Таким чином, відбувається взаємодія її складових елементів із зовнішнім оточенням – виникають атрактори. Національна правова система здійснює рух до обраного атрактора².

У цілому національна правова система України є достатньо складною нелінійною відкритою системою, яка функціонує в умовах нестабільного суспільства. Притаманною ознакою нелінійної³ національної правової системи України є самовизначення, самоорганізація, самооновлення, саморегулювання, самовдосконалення, саморозвиток та внутрішня активність, тобто спонтанне поєднання складових елементів і створення наступних структур завдяки активізації власних ресурсів. Це супроводжується подачею нової інформації, правової енергії у зовнішнє середовище у вигляді чергових нормативно-правових актів тощо. Водночас національна правова

² Атрактори – це зовнішні точки, навколо яких діє національна правова система і прямує до них.

³ Нелінійність означає, що малий вплив на національну правову систему може призвести до великих наслідків її розвитку на міжнародному рівні.

система України черпає інформаційні та правові енергетичні активи ззовні. Проте національна правова система України не здатна перебувати у стані рівноваги навіть за відсутності втручання у власний розвиток ззовні. Рівновага підтримується завдяки механізму зворотних зв'язків⁴. Її поведінка⁵ не спрямована на забезпечення суспільного порядку, на пришвидшення євроінтеграції. Отож, стан національної правової системи України є нестійким⁶. Зазнавши незначного міжнародно-правового впливу, українська національна правова система має наміри змінити власні вихідні параметри⁷. Реальні мотиви такої поведінки важко визначити. Для українців характерна якась апатія: моя хата скраю [10, с.2]. У сильно невірноваженому стані національна правова система починає сприймати той вплив зовнішніх факторів, на які би не звертала уваги у стані рівноваги. За таких обставин зменшується кількість відносно незалежних складових частин у системі (політичних сил), спостерігається їх вузькогрупова узгоджена поведінка (об'єднання в коаліцію), зростає кількість точок біфуркації (співпраця з ЄС чи з Росією). Такі ресурси оточуючого середовища, як іноземний правовий досвід, вимоги інших держав дозволяють національній правовій системі України вижити, змінюватися, пристосуватися до впливу зовнішніх факторів. Наявність інформації про внутрішнє та зовнішнє середовище забезпечує стійке фун-

кціонування національної правової системи. Для результативного використання власних можливостей національна правова система намагається зберегти у межах власної структури усі необхідні їй складові елементи [12]. Заради того, щоб у національній правовій системі України відбувалася самоорганізація, вона повинна відповідати трьом умовам: а) бути відкритою – підтримувати міжнародні правові відносини; б) бути нелінійною – активно і вибірково реагувати на незначні зовнішні впливи; в) діяти дисипативно – протидіяти будь-яким виявам небажаної діяльності у власному внутрішньому правовому середовищі [13, с.37].

У сучасних умовах Україна потребує нової системи поглядів на власну національну правову систему: розглянути її необхідно як цілісну єдність, утворену структурною упорядкованістю її складових елементів [1, с.238]. Між іншим особливої уваги при побудові національної правової системи України заслуговують власне ідеї синергетики. Зосередимо нашу увагу на них, назвавши їх у послідовності: 1) нелінійність мислення⁸; 2) хаос як спосіб самовідновлення⁹; 3) пробудження внутрішніх сил через малий вплив¹⁰ [14]. Відповідно співіснування елементів старої та нової структур породжує хаос, з якого спонтанно виникають структури в правовій системі. Вони можуть ускладнюватися під впливом біфуркацій. У точці біфуркації відбувається руйнування старої структури правової системи та зародження нової. Фактично хаос може виступати

⁴ Для складних правових систем рівновага є рідкістю. У них звичайно відбуваються нелінійні процеси.

⁵ Правова система має певну поведінку, коли вона здатна переходити з одного стану до іншого без визначених закономірностей.

⁶ Верховний комісар у справах нацменшин ОБСЄ Кнут Воллбек вважає, що відповідно до міжнародних норм мовний законопроект не захищає права нацменшин [9, с.5].

⁷ 31 липня 2012 р. Голова Верховної Ради України – п. Литвин, а 08.08.2012 р. Президент України – Віктор Янукович підписав творіння Колесніченка-Ківалова Закон України «Про засади державної мовної політики». Закон характеризується антиконституційністю та масовими порушеннями процедури його прийняття у Верховній Раді [10, с.2; 11].

⁸ Саме завдяки розвитку нелінійного аналізу та теорії самоорганізації відбувається перехід від лінійного до цілісного нелінійного мислення, що передбачає наявність вибору із альтернатив, можливість несподіваних змін, виникнення нового, появи навіть малоймовірних подій.

⁹ Процеси самоорганізації складних правових систем базуються на єдності порядку і хаосу. У синергетиці хаос розглядається як шлях до інновацій, перебування у стані хаосу сприяє самовідновленню національної правової системи.

¹⁰ Процеси керування складними нелінійними системами повинні бути ненапруженими, а – доцільно організованими.

механізмом самоорганізації і самобудівництва структур будь-якої національної правової системи [15, с.320]. Хаос трансформується у впорядкованість [16, с.68]. Використавши системний підхід, охарактеризуємо хаос як стан системи, що засвідчується такими особливостями: 1) наявність великої кількості елементів; 2) відсутність внутрішньої структури; 3) відкритість, відсутність чітких меж; 4) просторове обмеження (хоч відсутні чіткі межі); 5) нестійкість, рух [17]. Стає очевидним те, що хаос існує усюди, а от проявляється у певний період часу під впливом певних чинників. Хаос як відомо призводить як до занепаду, так і до розвитку. Показником зростання невпорядкованості в системі, переходу до хаосу є ентропія. Ентропія зростає під час кожного реального процесу у відкритих правових системах. Якщо для хаотичного стану у середовищі національної правової системи України притаманними є відкритість і нелінійність, то малі флуктації, які підсилюються за рахунок нелінійних зворотних зв'язків, можуть призвести до утворення впорядкованих структур. Такий стан називається дисипативний хаос¹¹. За таких умов хаос на макрорівні системи спричиняє встановлення порядку на макрорівні [13, с.33, 37]. Не впливаючи, треба дочекатися настання моменту, у якому виникне точка біфуркації і миттєво діяти – обирати маршрут. У точці біфуркації змінюється структура національної правової системи. В ході адаптації до нової структури відбувається зміна механізмів її функціонування. Вона може бути притягнута як прогресивним, так і регресивним аттрактором, тобто вона може як збільшити, так і зменшити ступінь своєї організованості та складності, стати більш відкритою чи замкненою системою, а може і зруйнуватися [14]. Коли новий шлях обрано, починається еволюційний етап розвитку – адаптація до нового аттрактора. Ризик депресії (спаду результативності дій) особливо великий

у постбіфуркаційний період, тому він супроводжується значними змінами у законодавстві. Невдале прийняття законів супроводжуються руйнуванням зв'язків з громадянами держави, падінням рівня життя населення. Як відомо хаос виникає самовільно у момент нестабільності – флуктації. До речі, флуктація утворює нелінійність двох видів: а) спонтанний вибір подальшого шляху еволюції; б) непропорційна взаємодія причини і наслідку, тобто відсутня залежність між ними як частинами цілого [18, с.7, 12]. Хаос не руйнує наявну національну правову систему, а виконує функції створення у її межах нових макроструктур або ж нової національної правової системи нового зразка. У момент флуктації діючі правові системи реорганізуються відповідно до властивих саме їм тенденцій [5]. Хаос впливає на упорядкування правової системи таким чином: а) перехід системи у стан із стійкою структурою відбувається на основі відповідності ознакам дисипативного хаосу; б) перехід системи у хаотичне становище під час руйнівного зовнішнього впливу чи у мить власної нестійкості може бути лише проміжною стадією її еволюції, після якої виникає ймовірність подальшого перебезування у нове стійке становище; в) еволюційні процеси відбуваються одночасно під час хаосу. Таким чином, проблеми національної правової системи варто розглядати з позицій синергетичного підходу. Ми вважаємо, що для ефективного використання синергетичного підходу щодо національної правової системи України необхідно: а) охарактеризувати її; б) дослідити стратегію її розвитку та описати ймовірні рівні її свободи, тобто рівноможливі напрями і шляхи її розвитку; в) здійснити факторний аналіз можливих шляхів її самоорганізації; г) визначити мету – встановити у яких конкретних аспектах необхідно змінити її стан; д) розробити перелік слабких впливів, що сприятимуть її самоорганізації як хаотичної системи, а також визначити тактику їх застосування; е) правильно зумовити моменти біфуркації для неї [19]. Національна правова система України як ціле є дещо більшим, ніж

¹¹ Стан правового середовища, де відбуваються процеси дисипації, розсіювання, спостерігається нерівновага та відкритість [13, с.36].

сума частин¹². Ціле визначає природу частин. Частини не можуть бути пізнаними при їх розгляді поза цілим. Частини перебувають у постійному взаємозв'язку і взаємозалежності. Явище самоорганізації слід використовувати заради задоволення потреб національної правової системи України у цілому, адже межі правової поведінки та діяльності є чітко визначеними. У такому випадку буде виконано бажання громадянського суспільства. Власне флуктація, хаос породжують коло проблем щодо одержання позитивного синергетичного ефекту. Станом на сьогодні у відкритій національній правовій системі України кількість флуктацій та їх величина зростають: 1) спостерігається розхитування встановленого правового порядку; 2) помічаються вияви агресії, суперечок; 3) зосереджується увага на виникненні новацій; 4) відчувається відсутність чіткого політико-правового налаштування держави загалом.

Згідно синергетики нелінійність розвитку національної правової системи України проявляється таким чином: а) багато шляхів її переходу в якісно новий стан та випадковість їх спонтанного вибору; б) диспропорційна взаємодія причини і наслідку (мізерний вплив може призвести до значних наслідків); в) бажання національної правової системи здійснити самозбереження під час кожного етапу її переходу до нової якості; г) порушення ритму переходу від впорядкованості до хаосу та від хаосу до впорядкованості, від більшої кількості різноманітностей до меншої і навпаки; д) чергування станів нелінійності і лінійності; е) непередбачуваність (розпад СРСР) тощо.

Вірно спрогнозувати розвиток національної правової системи України не можливо. Адже самоорганізовано відбувається внутрішня взаємодія факторів соціальної природи у межах національної правової системи, самовизначено виникають протиріччя її складових елементів з зовнішнім середовищем, що зако-

номірно призводить до виникнення певних обмежень під час аналізу. Тобто на стан і ефективність функціонування національної правової системи України та її підсистем впливають різні внутрішні та зовнішні фактори: вона не функціонує ізольовано від правових систем інших держав [20, с.142]. Заздалегідь неможливо передбачити, який з можливих атракторів займе національна правова система України: буде здійснюватися адаптація до вимог Європейського права, чи буде відбуватися зближення з параметрами правової системи Російської Федерації [13, с.4; 17]. Неможливо чітко передбачити як вона відреагує на перепони чи стимули: післядія буде позитивною або негативною.

Зазирнемо у національну правову систему Франції застосувавши синергетичний підхід у порівняльному правознавстві. Помічаємо, що реальним є існування чітко встановленої структури кожного нормативно-правового акту [21, с.105–124]. Роз'яснивши безперервну невизначеність в Україні, дослідивши структуру національної правової системи Франції – держави-учасника Європейського союзу, зіставивши часові моменти буття, застосувавши методологію порівняльного правознавства, проявимо розуміння і сформуємо вказівки щодо подальшої поведінки складових елементів національної правової системи України. Отож, варто щоб взаємини між людьми, відносини між державою і людьми регулювалися загальнообов'язковим правилом, визначеним у єдиному конкретному нормативно-правовому акті, а не сукупністю правил, визначених у законах, кодексах, постановах Кабінету Міністрів України тощо. Тобто, заради покращення стану національної правової системи України необхідно усунути бланкетні норми, спростити визначення змісту нормативно-правових актів.

Національна правова система України є відкритою: до уваги беруться загальноприйняті у планетарному масштабі права і обов'язки громадян під час прийняття законів, підтримуються міжнародні правові відносини. Застосування ідей синергетики сприяє успіш-

¹² Німецький філософ Гегель.

ному функціонуванню національної правової системи.

Необхідно узгодити ритми еволюції національної правової системи України, тобто налагодити хід її розвитку. Для вдалого переходу через усі стадії у власному розвитку національній правовій системі слід дотримуватися чітко визначених настанов: 1) не використовувати спосіб «спроб і помилок»; 2) рухатись не до того, що хочеться, чи ж до того, що нав'язують, а до того, що характерно своєму правовому середовищу.

Справедливою є позиція, що національна правова система України має декілька шляхів подальшого руху. Без впливу ззовні кожна національна правова система обирає один із багатьох маршрутів власного розвитку. Беручи до уваги мимовільність даного процесу, неможливо передбачити той маршрут, котрому надасть перевагу національна правова система України під час власної еволюції. Певні внутрішні, зовнішні причини – атрактори – обумовлюють можливий подальший вибір кожного елемента правової системи. До атрактора підштовхують певні фактори. Вибір національної правової системи України викликаний внутрішніми причинами: бажанням населення, політичними тенденціями, рівнем економічного розвитку тощо. Зовнішні фактори діють своєрідно на національну правову систему України. Владою України чітко не визначено майбутнє держави: одночасно підтримується рух до декількох атракторів – ЄС, Росія. На декотрі фактори можна впливати, здійснюючи управління ними. У точці біфуркації розкриваються шляхи адаптації національного законодавства України до Європейського права. Одним із них є відмовитися від бланкетних норм: уподібнити національне право до французького зразка. Рухаючись до обраного атрактора, слід брати до уваги нелінійність національної правової системи, варто не допустити вихід на інші атрактори, аналізувати, порівнювати стан зовнішніх факторів, передбачати їхню подальшу поведінку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вступ до теорії правових систем : монографія / за заг. ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Вид-во «Юрид. думка», 2006. – 432 с.
2. Конституція України. – Х. : ІГВІН, 2008. – 64 с.
3. Кобринский Н. Е. Введение в экономическую кибернетику : учеб. пособие / Кобринский Натан Ефимович, Майминас Ефрем Залманович, Смирнов Александр Дмитриевич ; пер. з англ. – М. : Экономика, 1975. – 343 с.
4. Князева Е. Н. Основания синергетики: Синергетическое мироведение / Князева Елена Николаевна, Курдюнов Сергей Павлович. – Изд. 3-е, доп. – М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2010. – 256 с. (Синергетика: от прошлого к будущему).
5. Цюра С. Педагогічна взаємодія у вищій школі: синергетичний підхід / С. Цюра [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.franko.lviv.ua/Pedagogika/periodic/visnyk/18/03_cura.pdf.
6. Синергетичний підхід до дослідження соціально-економічних систем. Приклади моделювання економічних систем [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=50868>.
7. Хакен Г. Синергетика: Иерархии неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах / Г. Хакен ; пер. с англ. – М. : Мир, 1985. – 423 с.
8. Синергетическая парадигма. Синергетика образования. – М. : Прогресс–Традиция, 2007. – 592 с.
9. Марко Т. Р. ОБСЄ теж не подобається «язик» / Марко Т. Р. // Голос України. Газета Верховної Ради України. – 27.07.2012. – № 136 (5386). – С. 2.
10. Ледвій В. П. Рішення Литвина / В. П. Ледвій // Експрес. – 2012. – 3–5 серпня. – № 84 (6489). – С. 1.
11. Тихомиров Ю. А. Право: национальное, международное, сравнительное / Ю. А. Тихомиров // Государство и право. – 1999. – № 8.

12. Купріянова К. О. Синергетичний ефект, як засіб підвищення ефективності діяльності підприємства / К. О. Купріянова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/63516.doc.htm.
13. Хакен Г. Синергетика / Г. Хакен. – М. : Мир, 1980. – 406 с.
14. Коломієць С. В. Синергетичний підхід до системи вищої освіти в умовах інформаційного суспільства / С. В. Коломієць [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vchu/N149/N149p138-141.pdf.
15. Новое в синергетике. Новая реальность, новые проблемы, новое поколение / отв. ред. Г. Г. Малиневский. – М., 2007. – 383 с.
16. Ораз Т. Синергетическая теория Жизни: природа, алгоритм, самопостижение, осознанная эволюция / Ораз Туркмен. – К. : Наук. думка, 2009. – 112 с.
17. Синергетика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uk.Wikipedia.org>.
18. Вагурин В. А. Синергетика эволюции современного общества / Вагурин Владимир Афанасьевич ; послесл. М. П. Семесенко, Н. Н. Скорохода. – Изд. 2-е. – М. : КомКнига, 2006. – 216 с. (Синергетика в гуманитарных науках.)
19. Бойко-Бойчук Л. В. Синергетичний підхід у політичних дослідженнях (на прикладі аналізу політико-владної взаємодії у територіальних громадах в Україні) / Л. В. Бойко-Бойчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://disser.com.ua/content/144174.html>.
20. Порівняльне правознавство : підруч. [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, І. О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2011. – 272 с.
21. Основные начала российского и французского права : учебник / [Ж.-С. Борgetti и др.] ; под ред. Г. А. Есакова, Н. Мазека, Ф. Мелэн-Сукраманьяна. – М. : Проспект, 2012. – 424 с.

Maik I. S. Analiz rozvittku natsionalnoї pravovoiї sistemi Ukraїni krizь prizmu sinergetичного підходу у порівняльному правознавстві / I. S. Maik // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 610–616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12micurr.pdf>

Описано національну правову систему України; проаналізовано синергетику; розглянуто ймовірність влучно спрогнозувати поведінку національної правової системи України; зображено застосування синергетичного підходу в аналізі національної правової системи України.

Maik I.S. Analiz rozvittku natsionalnoї pravovoiї системи Ukraїni относительно призми синергетического подходу в сравнительном правоведении

Описывается государственно-правовая система Украины; анализируется синергетика; рассматривается возможность успешно спрогнозировать действия государственно-правовой системы Украины; изображается использование синергетического подхода к анализу государственно-правовой системы Украины.

Maik I.S. The Assaying of Evolution of National System of Law of Ukraine Concerning a Prism of the Synergetic Approach in Comparative Jurisprudence

The thesis describes the national legal system of Ukraine; the synergetic is analyzed; the possibility of forecasting the action of national legal system of Ukraine is examined; the use of the synergetic approach in the analysis of the national legal system of Ukraine is given.